

Goedenmorgen, vrienden.

Op deze morgen is het eigenlijk de vraag: "Waar moet je over praten?" Een vraag, die we ons steeds weer moeten stellen, indien we moeten beantwoorden aan alle eisen, die we vooral voor deze groep onszelf stellen. Aan de ene kant wat actualiteit, aan de andere kant voldoende diepgang, een klein tikje wijding, kort^{om} het is een heel recept. En dan kun je dat natuurlijk doen op een dichterlijke wijze en gaan spreken over deze dagen, dat de zon zinderend haar licht-liederen zingend aan de hemel hangt. We kunnen gaan spreken over de wind, die vliedt over de wereld en al vluchtende iets van de warmte en iets van het licht met zich mee schijnt te nemen. Maar - er is een andere wind, ja, misschien mag ik zeggen een stormwind, die al evenzeer de aarde beroert, ofschoon de aarde zelf en vooral de mensheid zich daar niet van bewust schijnt te zijn.

Ik weet niet, of u wel eens hebt nagedacht over het laatste oordeel. Niet zo in de zin van een Michelangelo of Fra Angelico, in de zin van monsters uit de diepte of ten hemel stijgende bevrijde zielen, maar in de nuchtere zin van de werkelijke betekenis. Er is nu eenmaal altijd een oordeel aan de gang. En je zou kunnen zeggen: het is het laatste oordeel. Van alle kanten komen de invloeden op de aarde afstorten. Zij zetten de goddelijke wil a.h.w. neer als de grens, waarbinnen de mensheid haar eigen beleven optekent en uit deze begrenzing een moment van gefixeerde tijd bouwt, dat voor altijd bevroren blijft. Elk ogenblik is er één van een laatste oordeel. Want het moment van tijd dat u is voorbijgegaan blijft onveranderlijk, gefixeerd in de eeuwigheid, niet meer uit te wissen. Dit te beseffen legt ons een grote verantwoordelijkheid op. Maar al te graag zouden we teruggrijpen naar de gedachte van een evolutie en een uiteindelijke volmaaktheid, die dan gefixeerd wordt. Maar we vergeten, dat de cosmos eigenlijk de volmaaktheid zelve behelst. Het is de spiegeling van God in Zijn eeuwigheid en Zijn grootheid, waarvan wij in de tijd elke keer een klein moment weten te vatten. En daarmee ligt voor ons deze tijd vast - voor alle tijd. Geen gebeuren, dat meer te herstellen is; geen gebeuren, dat te veranderen is. Een oordeel, dat geveld is. Een eeuwig raadsbesluit, dat diep in je ziel wordt gegrift en waaraan je nooit meer zult kunnen ontkomen. Het klinkt een beetje pessimistisch op een dag als deze. Maar gelukkig staan er andere dingen tegenover. Ik heb voor mijn betoog van heden willen putten uit verschillende filosofieën van de laatste tijd enerzijds, anderzijds uit oude gedachten en oud geloof, zoals we dat hoofdzakelijk vinden in de vroegste periode in Indië.

Er is maar één moment van tijd voor ons op dit ogenblik. Wat we beleven is eeuwig. Waan kan niet gedelgd worden. Begoocheling is niet te niet te doen, omdat de begoocheling nimmer is gelegen in een valse voorstelling van feiten maar in een onvolledige. Laat ons dan proberen om voor deze morgen iets op te bouwen van dit beeld der eeuwigheid, waarin ons laatste oordeel zich voltrekt, voortdurend en te allen tijde.

Lang voordat deze aarde bestond, hebben wij bestaan. Wij allemaal. Gij mensen, wij die men geesten noemt, de zielen die de sterren doen lichten en het bewustzijn, dat planeten in hun baan voortjaagt. Al deze dingen waren van af het eerste begin. En elk van ons heeft zich een baan gekozen. Niet alleen de wentelende gang in een vaste cyclus rond de zon, zoals een planeet, maar daarnaast een vaststelling van beleven en gebeuren. We hebben elke keer een moment vastgegrift in ons innerlijk en zo

zijn we opgebloeid van af het zaad van bewustzijn dat een eerste "ik"-kennen in zich droeg tot de plant, die men mens of geest noemt. Al die momenten samen hebben ons gemaakt. Er is geen ogenblik geweest, dat niet een verandering heeft betekend. En de meesten onzer zijn nog steeds de slaven van de tijd. Wij bewegen ons voort in één richting door het Al en zijn niet in staat te corrigeren of terug te gaan. Toch komt er een tijd, dat wij de werkelijkheid zien, dat wij in andere dimensionele verhouding het tijdsbegrip terugbrengen, zelfs van een persoonlijk ervaren, door het erkennen van een afmeting. Het is wel zeker dat wij ons dan terug zullen spoeden langs de lijn, die we hebben afgelegd om daar datgene, wat volgens ons erkennen onjuist was, te herstellen. Maar kunnen we dat werkelijk doen? Zijn wij in staat om - desnoods met een nieuw leven - iets weg te vagen dat gebeurd is in een vorige incarnatie ergens in Egypte of in Italië misschien? Kunnen wij het gebeuren - of het nu in Memphis of in Verona was - teniet doen? Kunnen wij het weten en de herinnering uitwissen, die in ons zijn gegrift? Gij zult me toe moeten geven dat dit niet mogelijk is. Juist om te kunnen verbeteren, om te kunnen corrigeren moeten wij de fouten kennen. En de kennis der fouten, die tot de correctie voert, is onuitwisbaar een deel van ons wezen. Het is daarom dat - ziende de totale bewustwording van leven en al wat daarmede samenhangt - een oud wijsgeer meende te moeten stellen:

"Wij leven twee keer het pad der oneindigheid gaande van God tot God. De eerste maal gaan we van de onwetendheid tot het weten. En de tweede maal gaan we van de eenzijdigheid tot het evenwicht." Want wij zullen al datgene, wat we nu misschien alleer wensen, denken of dromen voor onszelf, eens tot stand kunnen brengen in een leven, dat gelijk is aan het leven, dat ge nu voert of dat ge vroeger gevoerd hebt. Geen ogenblik van aarzeling, geen ogenblik van stilstand. Uit de volmaaktheid zullen wij voor onszelf een volmaaktheid scheppen. Een volmaaktheid, die ontstaan is door ons voortdurend corrigeren van elke misvatting, die wij erkend hebben op het ogenblik dat wij het volledig Goddelijke beseffen. Licht en duister zijn saam geboren en zonder elkander kunnen zij niet leven. Kracht en zwakte, zij zijn één. Geen kracht kan bestaan zonder zwakte en geen zwakte geboren worden waar ook de kracht niet aanwezig is.

Het is als een steen. Een steen uit de gelijkenis, die wij ook weer in het oude Oosten vinden. Van een steenhouwer, die begon een reliëf in een wand te beitelen, die bestemd was voor de tempel. Toen hij alle figuren had getekend, zag hij dat ze niet goed waren. Maar de steen was dik genoeg. En zo heeft hij aan de andere kant de vervolmaking gehouwen, omdat hij geleerd had uit het scheppen van de eerste vormen. En ziet, beide samen gaven het idee van de Goddelijkheid, van de volheid.

Het is als het beeld van de drie-eenheid, dat Indië kent. Niet drie aangezichten heeft deze drie-eenheid maar vier. Want waar wij ook zijn, voor ons is een drie-eenheid kenbaar. Wij zien onze volmaaktheid in het getal 3 uitgedrukt, omdat het omschrijft de drie factoren, die onze wereld bepalen; de drie richtingen, waarin ons bewustzijn zich bewegen kan. Maar....er moet altijd een vierde zijn: één aangezicht van het Goddelijke, voor ons verborgen. Eerst wanneer wij gelijktijdig tweemaal drie gezichten kunnen zien, zullen wij de vier, die de werkelijkheid uitmaken, voor onszelf geheel kunnen beseffen. Het is werkelijk wel een laatste oordeel, dat gesproken wordt op elk moment over elk leven. Onuitwisbaar en onveranderlijk jaagt het bewustzijn voort. En wat het eens heeft opgenomen, zal het nimmer kunnen verwerpen. Een daad, die eens gesteld is, is onuitblusbaar. En er ontstaat geen gedachte, hoe vluchtig ook, die niet gegoten is in de ijzeren wetten der eeuwigheid, onvergankelijk als de Schepper Zelf. Dit te begrijpen is de eerste noodzaak voor ons, indien wij werkelijk willen genieten van het leven en het leven willen kennen. Wij mogen niet extreem zijn, wij mogen niet wegvlugten voor de verantwoordelijkheid voor het leven, o natuurlijk. Maar bovenal moeten wij trachten

reeds nu een zekere gelijkmatigheid van zijn te vinden. Reeds nu een voortdurend contact te vinden met die eeuwige krachten, die als een stabilisator ons eigen leven doen voortgaan over een wankel koord, waaronder de onbegrepen cosmos zich uitstrekt.

Soms lijkt het leven een circusnummer. Het koord is gespannen, de muziek speelt en met een schijnbaar gemak voltrek je de evoluties van een bestaan. Je leert, je speelt, je bemint en je sterft - alles onder de begeleiding van de muziek, alles in de jachtige stijl van: wij moeten verder, het volgende nummer staat te wachten. Maar beseffen wij wel wat in feite dat leven is met zijn kleine evoluties, met zijn kleine veranderingen? Het is een voortdurend precair ons in balans houden. Soms zouden wij van uit het luchtig pad der gedachten, waarop wij onze fantastische dans volvoeren naar beneden kunnen storten. Dan wacht ons daar de waanzin, of misschien zelfs het duister, waarin wij ontvluchten aan elke ervaring. De val is zo eenvoudig. Wij denken er niet over na. Zoals de man, die zijn equilibre presterend op de meest spectaculaire wijze voortgaat en niet denkt aan wat zo dadelijk geschieden zal, geen aandacht heeft voor het publiek beneden, zo zullen wij geen aandacht voor andere dingen hebben dan onszelf en ons levenspad. En wij beseffen niet eens hoe smal en gevaarlijk het is.

De vraag is nu: "Kunnen wij dan werkelijk iets doen?" Kunnen wij iets veranderen aan de werkelijkheid? Kunnen we iets veranderen aan ons leven? Kunnen wij zorgen, dat het oordeel van moment tot moment een gunstiger oordeel wordt, een evenwichtiger oordeel?

Wanneer in het circus de lijn is opgezet, gespannen is het koord, de stabilisatiekoorden zijn aangetrokken, opdat de draad niet te gevaarlijk zal zwenken en wankelen - wanneer een voorzichtige voet hem betreedt, dan weten we dat de artist komt. Hij kijkt het koord na; soms goed, soms oppervlakkig. Wanneer de geest naar het leven toegaat, wanneer zij een menselijke vorm betreedt, wanneer zij een nieuwe wereld binnengaat, dan onderzoekt ze a.h.w. de mogelijkheden ervan. En zij weet niet precies welke evoluties zullen plaatsvinden, want al is de weg bepaald, de evoluties die zij daar zal presteren zijn afhankelijk van haarzelf. Maar het pad is gebaad, is gespannen. Op het ogenblik dat het koord betreden is, is een verandering onmogelijk. Zeker, een helper kan misschien - wanneer ergens een steuntouw losschiet - nog snel vastpakken en herstellen...maar het gevaar en de wankeling zul je zelf moeten overwinnen. Zo staan wij aan het begin van het leven voor een vastgelegde loopbaan, waarin wij zelf kunnen bepalen, hoe wij verder deze weg afleggen. Snel misschien, met lachende schreden of zwaarwichtig met een evenwichtsbalk van moraal, ons moeizaam corrigerend. Misschien ook, met de vreugde van het leven zelve als een parasol steunend tegen het niet en tegen de lucht, met een vrolijke lach verdergaand. Dat is onze zaak. Maar één ding is zeker: wij kunnen het pad maar eenmaal gaan.

In het circus wordt avond na avond hetzelfde vertoond. Avond na avond perfectioneert de artist a.h.w. datgene, wat hij presteert. En dag na dag traint hij en zoekt hij om nieuwe wetten te vinden, waardoor het hem mogelijk wordt een gewaagder evolutie te tonen, een gewaagder schouwspel te bieden. Tot de volmaaktheid is gevonden en geen verbetering meer mogelijk is. Voor ons echter - in het circus des levens - is het niet mogelijk om een nummer te veranderen. Want voor ons telt in de eerste plaats niet de prestatie van het leven. Voor ons telt de impressie, die wij maken op datgene rond ons. Wanneer de artist in het circus zijn publiek heeft geboeid tot het laatste toe, dan is hij als een gedachte in het publiek vastgegrift. Wanneer wij onze toer van leven hebben volbracht, dan is het niet ons wezen, dat er in vastligt maar datgene, wat we betekend hebben. Fase na fase; dat is ons laatste oordeel, dat is onze bittere noodzaak. Nu weten we heel goed, dat - om bij de gelijkens te blijven van het circus - de artist op een gegeven ogen-

blik weigert om zijn gevaarlijke toeren te maken, ook wanneer hij weet dat hij ze misschien kan volbrengen. Want hij vraagt zekerheid. Hij glijdt wat sneller weg over het koord en hij laat veel van de gevaarlijke, zuchten van spanning ontlokkende gebeurtenissen, eenvoudig weg. Tempo, tempo, the show must go on. En zo is het bij ons ook. Tempo, tempo, het leven moet verdergaan. We hebben geen tijd om alles tot in de finesses af te werken en wanneer we niet zeker zijn van onze zaak, ach, dan doen we misschien verstandiger te wachten tot een volgende keer. Maar wat we doen, dat moet dan ook goed gedaan zijn. Geen mislukking, geen struikelen, geen vallen, geen bewijs van onkunde. En toch, wanneer je misschien later gaat kijken bij de impressario, die na enkele jaren van rondtrekken het circusnummer in handen krijgt, dan tellen niet die enkele prestaties. Dan telt het nummer. En het nummer is opgebouwd uit al wat er is gebeurd. En ten slotte telt de laatste correctie, de laatste verbetering mee en ze kan zwaar wegen. Maar zwaarder nog dan dat alles weegt: hoe betrouwbaar was de artist? Hoe vaak heeft hij verstek laten gaan zonder reden? Hoe vaak heeft hij geweigerd op te treden op de plaats, die hem gewezen werd? Scheelt het zoveel met het werkelijke leven, vrienden? Misschien vindt u die beeldspraak heel dwaas en kunt u me niet eens goed volgen. Ik zou het toch zo graag duidelijk willen maken.

Voor onszelf telt niet alleen hetgeen wij ten slotte bereiken, maar hoe wij in elke bereiking geweest zijn. Het is a.h.w. als een stuk marmer. Een stuk marmer, waarin elke adering meetelt, waarin elke stee, elke z.g. morse of rotte plek, de waarde van een blik verandert. Wanneer het schoon is en zonder feilen, dan kun je er een beeld uit bouwen van haast onvoorstelbare schoonheid. Wanneer het uiterlijk schoon is en van binnen mors, dan wordt het puin; misschien van die kleine brokjes, die men ergens op een graf strooit. En wanneer de tekening niet goed is, ach, dan wordt het daar verwerkt waar het niet zo opvalt en wordt het in een hoekje geschoven. Want de bouwmeester weet wat hij eist van zijn materiaal. God weet wat Hij eist van ons, van ons leven. Hij vraagt van ons niet dat wij goede mensen zijn of goede geesten zijn in een enkel leven of een enkele sfeer. Hij vraagt van ons helemaal niet dat wij zo volmaakt en zo goed en zo wijs zijn. Hij vraagt van ons alleen, dat wij permanent streven, dat wij voortdurend verder komen, dat wij steeds onze tekorten aanvullen, dat we a.h.w. naast elk leven met zijn fouten een leven stellen, waarin juist die fouten verbeterd zijn, dat wij de dimensiteit doen samenvallen totdat de haardunne lijn, die het vreemde einde van de eeuwigheid verbindt met ons eigen wezen, is geworden tot één perfect blok, een deel van een goddelijke tempel misschien, een deel van een eeuwigheid, die in zichzelf volmaakt is. Wij zoeken daarnaar, onbewust. En we maken vaak grote fouten. Want wie in het ogenblik vreest te vallen, zal misschien in het ogenblik slagen, maar falen in het leven. Wij moeten zeker zijn van onszelf. Wij kunnen leven, wij kunnen werken, zo, dat er een volmaaktheid uit voortkomt. Wij kunnen scheppen en herscheppen, duizend keer misschien, maar altijd volgens het vaste patroon van onze persoonlijkheid. En daardoor kunnen wij een belangrijk deel van de eeuwigheid, van het goddelijk Bewustzijn fixeren, onveranderlijk en vastgelegd in ons wezen, passende in de volmaaktheid van de goddelijke Idee, waarin de Eeuwige Zichzelf uitdrukt.

Het is moeilijk om dit te beseffen. Het is moeilijk te beseffen, dat het er niet zozeer op aan komt om vandaag goed te zijn, maar wel om gelijkmatig, redelijk, goed te zijn. Het is misschien moeilijk om je te realiseren, dat niet die ene wijsheid, die je verwerft, belangrijk is. Maar eerder een gemiddelde norm van wijsheid, die steeds groeiende, op de duur jouw wezen deel kan maken van de eeuwigheid.

Droom niet te veel in het sprookje van de vergankelijke tijd. Tijd is eeuwigheid. Droom niet van wat voorbijgaat en van wat vergeten zal worden, want niets gaat voorbij en niets wordt vergeten. Elk ogenblik opnieuw is een laatste oordeel. Op het ogenblik dat ge gehandeld hebt, dat ge iets

verricht hebt, hebt ge de zaak gefixeerd. Het is niet meer te veranderen, of het een gedachte is, een woord of een daad; of het de wereld heeft geschokt of geschied is in een verborgenheid, die gij alleen zelve kent. Het is zo. En misschien dat ik daarom nu een ogenblik wat practischer mag worden.

Ik weet dat heel veel mensen - wat dat betreft vele geesten in alle stadia van ontwikkeling - voortdurend bezig zijn met het probleem: doe ik nu wel goed? Dat is natuurlijk begrijpelijk en dat is heel mooi. Maar belangrijker is eigenlijk: wat doen wij goed? Het gaat er niet om: doen wij goed? Er zijn mensen, die aan het onbelangrijke, aan de perfecte kleding, aan de juiste manier, aan de bon maintien zoveel aandacht geven, dat er niets over blijft voor wat belangrijker is: het intense leven. Er zijn mensen, die zo gebogen gaan onder zedelijkheid en normen van moraal, dat zij er niet toe komen om werkelijk lief te hebben, om werkelijk te streven. Hun leven bestaat uit een voortdurend remmen en een voortdurend betreuren ervan. Dat zijn geen redelijke dingen, vrienden. Dat heeft geen waarde voor de eeuwigheid. Elke frustratie die wij fixeren in de eeuwigheid, is een frustratie, die toch hersteld moet worden. Daar kunnen we niet tegen op. Elke keer wanneer wij onszelf verloochenen, ons bewustzijn van het werkelijk goede, niet alleen maar van wat er buiten omheen ligt, moet dat hersteld worden. En toch is het onvergankelijk en wij zullen te allen tijde weten, dat we daarin gefaald hebben. Want God is een spel van licht en duister. De schepping is een spel van licht en duister. Onze fouten zowel als onze goede kanten worden gefixeerd voor de eeuwigheid. Wanneer je de mensen hoort praten, dan klinkt het haast, alsof God gelijk is aan hetgeen ik hier aan het begin stelde: een zinderende zon, die zijn lichtende liederen ten hemel zingt. Fel en verblindend, eeuwig goud, eeuwig wit, eeuwig halleluja. Maar dat is God niet en dat is de werkelijkheid niet. God heeft vele aangezichten, ook wanneer wij er maar enkele van zien. God heeft vele mogelijkheden, ook wanneer wij ze ons niet realiseren. God is goed, zeker. Maar van uit een goddelijk, niet van uit een menselijk standpunt. God is volmaakt, zeker. Van uit een goddelijk standpunt van evenwichtigheid en gelijkblijvendheid, niet van uit het menselijk standpunt met zijn beperkt oordeel. God is een onveranderlijke factor, waar we niet tegen op kunnen. God is datgene, waarin ons wezen behoort met al wat het is, met zijn fouten en zijn goede daden. Maar wij willen niet alleen deel zijn van God, zonder meer. Wij willen deel zijn van God met ons eigen "ik". Wij willen onze persoonlijkheid invoegen in het Goddelijke en niet slechts de treurige restanten van een haast onbewust bestaan samengevoegd tot de specie misschien, waarbij twee stukken oneindigheid worden samengevoegd tot onmetelijke schoonheid. En dat is het juist. Wij moeten in elk moment beantwoorden aan ons eigen wezen. Wij mogen onszelf niet verloochenen, ook niet voor een kort ogenblik. Wij moeten ons niet bezighouden met de bijkomstigheden, hoe belangrijk die misschien in onze wereld mogen zijn. Belangrijk is de kern van de zaak.

Wanneer gij thans één ogenblik denkt aan wat goed is, aan wat eeuwig is, dan is dat gefixeerd, dat is eeuwig. Het is een hecht punt, een glans misschien, die bepaalt of later uw plaats in de kathedraal der eeuwigheid zal zijn aan het altaar of ergens verborgen in het fundament. Deel zult ge zijn van de volmaaktheid en gij zult ervan weten, wanneer alle tijd voor u ten einde is gekomen, wanneer gij de evenwichtigheid hebt gevonden, waarin alle correcties en alle saamvoegingen het volmaakte bewustzijn in uw wezen zozeer hebben uitgedrukt als elke fout, die gij eens maakte. Maar wáár zult gij zijn. En dan gaat het niet om de belangrijkheid. Want kan het haantje op de toren staan, kan de balk in de toren de lui-klok dragen, wanneer het fundament niet goed is? Maar wij voor onszelf, wij willen aan onze Schepper - dat is onze behoefte - de schoonheid van het volmaakte evenzeer geven als Hij haar ons schenkt. Wij weten het zelf

misschien niet. We verlangen naar een volmaaktheid, die we ternauwer-
nood kunnen omschrijven. Maar ik geloof, dat dat de kern van ons wezen
is: uiteindelijk willen wij aan de eeuwigheid het volmaakte bieden, zoals
de eeuwigheid ons het volmaakte geeft. Een wisselwerking. Daarom is
het noodzakelijk, dat wij zoeken naar datgene, wat voor ons goed is, op-
dat wij de plaats vinden in de cosmos, die voor ons de juiste is.
In een structuur, die ons maakt niet tot datgene, wat misschien eens
uit de schemer voortgaande opnieuw zal moeten leven, maar tot datgene,
wat - gehecht in het onvergankelijke blok van tijd - tot wil van God ge-
worden is. Zijn, volgens een goddelijke wil, een goddelijk besluit. Dat is
ons innig verlangen, de beweegreden van veel van hetgeen wij doen.
Laat ons dat verwerklijken, ons realiserend dat elk ogenblik op zich
een laatste oordeel spreekt, omdat eeuwig is vastgegrift al wat gebeurt,
zonder uitzondering. En laat ons in ons denken en streven niet zoeken
naar het extreem goede of het extreem slechte, maar naar het solide wer-
kelijk beleefbare en verwerklijkbare, waarin we onze vreugde voor het
leven maar ook onze dankbaarheid voor ons bestaan gelijkelijk kunnen uit-
drukken.

En daarmee, vrienden, heb ik mijn bijdrage aan deze morgen beëindigd.
Misschien vindt u, dat ik extravagant gesproken heb. Het is gefixeerd,
het is eeuwig, het is deel van mijn wezen. Misschien hebt ge onder alle
beelden iets gehoord, dat u beroerde. Het is gefixeerd, het is eeuwig.
Het oordeel is gesproken. Later zult gij weten, later zal ik weten, of
dit hersteld moet worden. Of dat het misschien in een dubbelzijdigheid
het goddelijk licht doorlaat als een albast, dat doorgloeid wordt door
elke straal, die het beroert, zo zijnde deel van een cosmische schoonheid
zonder meer. Ik wens u verder een gezegende zondag toe, vrienden.

-:-

Goedenmorgen, vrienden.

Het is altijd zeer moeilijk om te komen tot een redelijk vergelijk,
wanneer een overweldigend beeldende taal de tong haast doet verstom-
men en verlammen. Wanneer ik dan toch uw aandacht vraag voor een paar
zeer eenvoudige gelijkenissen, dan is dit niet in de overtuiging, dat
gij zult uitroepen: "Ziet, hier is een bron van welsprekendheid ont-
sproten." Maar in de hoop, dat gij zult zeggen: "Zelfs het nederig gras
heeft zijn taak in de schoonheid van een zonnige wereld."

Het verhaal is op zichzelf een simpel verhaal. En het handelt, zo-
als zo vaak, over een wijsgeer en een paar dwazen. En het is vreemd.
Maar overal waar dwazen zijn, bevindt zich een wijsgeer in het middelpunt.
En overal waar een wijsgeer is, noemt men hem een dwaas, omdat hij niet
begrepen wordt.

Er ging eens uit een kleine dessa een jongen als huisbediende naar
de stad. En omdat hij te weinig feesten gaf en de voorschotten op zijn
loon belegde bij de Chinees, verwierf hij een zekere rijkdom en een zekere
welstand. Anderen kochten een zilveren sieraad, een schoner kledingstuk. Doch
hij werkte en met de jaren werd hij rijker. Hij kocht zich land en hij kocht
zich een karbouw. Hij nam zich ene vrouw, hij was spaarzaam. Toen hij oud
was geworden, kon hij met trots wijzen op vier grote rijzige zonen, soepel
als een bamboeriet in de wind, op een dochter schoon als de jonge maan
en op een rijke oogst opgeslagen in de welgebouwde rijstzolders op zijn
land. En hij zeide tot zichzelf:

"Nu ben ik toch een gelukkig en een goed mens. Ik zal een bedevaart doen naar het verborgen heiligdom en ik zal de wijsgeer vragen mij te zegenen, opdat mijn geest het pad naar de lichte werelden vinden kan. Dan zal ik verdergaan. En ik zal gaan naar de grote moskee. En ik zal hem, die wijs is en krachtig, daar vragen mij een middel te geven, dat mij doet gaan over het zwaard des oordeels. Want ziet, ik ben rijk. En zo zullen de zaligheid en het geluk zeker mijn deel worden."

Toen hij echter kwam aan het verborgen heiligdom en vroeg de weg naar het licht, was het antwoord:

"Indien gij, mijn vriend, mij zegt wat gij bezit, zo zal ik u zeggen, hoe gij kunt leven in licht."

Toen zeide de man: "Vier zonen heb ik."

De wijsgeer zeide: "Dat is goed."

"Zij gehoorzamen mij en ik ben hun meester en zij eren mij als hun vader."

"Indien dit hun wil is," zei de wijsgeer, "zo is het goed."

"En ik laat hun rijkdommen, want rijk ben ik geworden."

En de wijsgeer glimlachte en zei niets.

"Ik heb," zo zei de rijke, "meer bezit dan menig hoofd. Ik ben sterker in mijn beleggingen dan menig Chinees. Ik ben haast zo machtig en rijk als de blanda's met hun grote kantoren."

De wijsgeer zeide niets. Toen zweeg ook de man, die rijk geworden was. Hij zweeg lange tijd, totdat hij het stilzijn niet meer kon verdragen en zeide:

"Heer, waarop wacht gij?"

"Ik wacht," zei de wijsgeer, "tot gij mij uw kostbaarste bezit noemt."

"Maar ik heb u alles gezegd wat ik bezit, edele heer!"

"Dan zijt ge arm. Dan zult ge niet het licht kennen - Misschien zult gij door de jungle gaan als een tijger. Misschien zult ge als een karbouw de ploeg trekken, maar het licht is u niet voorbestemd."

Toen werd de rijke zo nijdig. Hij zeide:

"Is het daarvoor dat ik u mijn offers breng."

"Wanbegrip," zei de wijsgeer, "doet u het kostbaarste vergeten: Hebt gij geen herinnering?"

"Herinnering," zei de rijke, "gij, bedelaar, wat is een herinnering waard? Wat koop je ermee? Ik heb geld, ik heb goed, ik heb aanzien, ik heb nageslacht. Dat is wat waard."

Toen schudde de wijze nogmaals het hoofd en hij zeide:

"Ga, mijn vriend, en neem uw offergaven met u. Want wie de herinnering bezit, bezit de eeuwigheid. Maar al wat gij bezit, zult ge verliezen."

Toen ging, verbolgen, onze rijkgeworden man naar de grote moskee en hij zocht daar de meest wijze uitlegger van de Korân, die hij kon vinden. Hij zeide:

"Heer, lang heb ik geleefd en rijk ben ik geworden en groot; nu zou ik gaarne weten, hoe kan ik gaan over het pad - het smalle pad - waarachter het paradijs ligt?"

"Zijt gij naar Mekka geweest?"

"Nee, heer, ik heb geen tijd gehad voor de hadj."

"Dwaas! Trek naar Mekka, trek naar de stad. Kus de Kaäba, herleef al wat onze grote Profeet beleefd heeft in uw gedachten en misschien zult gij in staat zijn weg te schrijden op het zwaard over het Gehenna. En....zo het u moeilijk valt, misschien kunt u dan een bijdrage voor een nieuwe leerstoel geven, opdat anderen wijs zullen worden in het geloof."

Toen gaf de man, die rijk was geworden een deel van zijn rijkdom. Maar hij vond geen zekerheid. Daarom ging hij terug naar de wijze en hij zeide:

"Heer, een ander heeft mij gezegd, dat hij zal zorgen dat ik in het paradijs kom. Maar ik heb moeten betalen voor een leerstoel."

"Een leerstoel," en de wijze glimlachte. "Mijn vriend, anderen leren misschien de waarheid kennen en zijn gelukkig in de waarheid en vinden het paradijs in de waarheid. Gij hebt slechts de middelen gegeven, meer niet. Ge hebt geen herinnering van de waarheid."

Toen ging de rijke weg. En hij dacht na. Het was hem bang om het hart geworden en hij vroeg zich af: "Wanneer heb ik vreugde gekend?" En hij zag al die feesten, die hij voorbij had laten gaan. Hij zag al die dagen van vreugde en van genieten der schoonheid, dat hij - geprezen om zijn plichtsgetrouwheid - had gearbeid. Hij zag de vreugde van een sieraad gegeven aan een vrouw, die hem minde. En hij dacht aan de kaalheid, waarin zij geleefd had, omdat hij zijn geld bij de Chinees belegde. Hij dacht aan de strenge tucht, waaronder hij zijn zonen had laten werken, terwijl hij hen toch zeer liefhad. Hij dacht aan de keren, dat zij waren heengegaan en hadden gelachen om hem en hij zich had afgevraagd, of dit geen zonde was tegen de eerbied, die men aan de ouders verschuldigd is. Hij dacht aan de keren, dat hij het recht van de gemeenschap had verloochend teneinde zijn eigen rijkdom te kunnen vergroten. En hij voelde zich zeer arm. Toen besloot hij grote feesten te geven. Maar wanneer er feest was, zijn ziel kende het feest niet. Hij besloot om de armen rijkdom te schenken, maar hij betreurde de penningen, die hij uitbetaalde. Hij besloot om veel van de vruchten van zijn akkers uit te delen aan allen, die erom zouden vragen. Maar men vroeg hem niets. Men wantrouwde hem. Toen wilde hij de wijsheid van zijn leven gaan onderwijzen aan de jongeren, zoals vele ouderen doen, wanneer zij zitten in de zon. Voor hem was er geen plek in de zon en ook niet - wanneer de zon hoger komt - in de schaduw van een waringin. En niemand vroeg hem. Want hij had misschien rijkdom verworven, maar hij had geen menselijke waarden verworven. En toen ging hij terug tot de wijsgeer en zeide:

"Heer, nu besef ik, waarom herinnering kostbaar is. Misschien zal het mij gegeven zijn te dolen als een laag dier, zelfs een zwijn, want ik bezit geen kostbaarheid."

En toen glimlachte de wijze en hij zeide hem:

"Eén herinnering hebt ge nu. Deze zal u behoeden voor het ergste lot. Gij hebt de herinnering aan het ogenblik, dat gij de onwaarheid van uw streven hebt erkend. En wie onwaarheid erkent, kent waarheid. Wie waarheid kent, vindt de weg tot verder bewustzijn."

Een onbelangrijk verhaal misschien, vrienden. Maar wie zal zeggen wat belangrijk is. Wanneer de honden huilen tegen de maan, dan is dat voor hen belangrijk. Wanneer ik spreek over de herinnering als het enig kostbare voor een bewustwording, zo spreek ik over het voor mij belangrijke. Wanneer ik spreek over wijsheid als weten omtrent het onwaard-zijn van vele dingen op aarde, zo spreek ik omdat het mijn leven is. Uw leven is anders en uw wijsheid is anders. Maar zeker is, dat een mens zonder herinnering, herinneringen aan zelfgedane daden, zelfgedaan goed, zelfverworven wijsheid, arm is in het rijk van de geest en niet zal ingaan in de grote vreugde, omdat hij zoekt naar dingen, die in het licht niet te vinden zijn.

Daarmee zal ik voor heden mijn kleine bijdrage besluiten, vrienden. Ik ga het woord geven aan de laatste spreker, die de bijeenkomst dan voor u besluiten kan. Ik wens u allen een zeer zonnige en genoeglijke dag verder. Goedenmorgen.

INNERLIJK HOUVAST.

Een innerlijk houvast. Waar zul je dat vinden? Je kunt het nooit vinden in de zekerheid, die anderen je geven. Daar heb je weinig aan. Je kunt het ook niet vinden in de wetenschap, de beschaving, die in je berust. Je zult er altijd aan twifelen of ze wel volledig waar zijn. Je hebt eigenlijk maar één houvast en dat is je eigen geloof. De wijze, waarop je voor jezelf één wordt met andere krachten, met andere werelden. Je kunt je zelfs niet eens permitteren om een ander houvast te gebruiken. Dus wanneer we dat nu moeten gaan omschrijven, ja, dan wordt het eigenlijk een kwestie van datgene, wat in ons leeft en het geloof, dat we innerlijk hebben. Al het andere doet niet zozeer ter zake en is in feite vaak alleen maar de bemanteling van hetgeen we....(verder onverstaanbaar.) En daarom zou ik het innerlijk houvast dan als volgt willen formuleren:

Al zou de hele wereld vergaan,
al zou de zón zijn gedooft
en de laatste ster van haar luister beroofd,
ik weet dat ik voort zal bestaan.

Al sterft in de hemelen de laatste God
en wordt voltooid het laatste lot
van zijn, dat op de wereld rust
of zelfs daar aan der cosmos kust,
waar alle lichten zijn gedooft -
dan weet ik: in mij leeft de Kracht, waarin ik
heb geloofd.

Ik spreek van God en ik ken Hem niet.
Ik spreek van 't goede en ik ben niet gerust.
Ik spreek van de wijsheid en voel in mijzelf:
ik ben van te veel onbewust.

Maar diep in mijzelf,
als een vuur dat daar gloeit,
als een edel lichtende bloem,
die er groeit,
daar is toch een weten,
vertrouwen op leven,
een reden tot zijn,
een reden tot streven.
't Is in mij soms zelfs zoete pijn.
Erkennend de eenheid met het eeuwige zijn,
is in mij waarheid geschreven.

Ik geloof, neen ik weet, ik weet in mijzelf,
wanneer ook bewijzen mij falen,
het zoet-stille woord, dat ik vinden niet kan
in alle werelddalen.
En in mij, een wetteloosheid misschien, is toch
één wet geboren,
die ik beleven moet en zal.

Wanneer ik volgens andere wetten val,
ik weet: dáár zal ik niet meer falen.
Want zonder deze wet kan ik het leven niet vertalen
tot leven, tot kracht, tot vreugde.

Wanneer de wereld sterft, de zon is geblust,
geen licht meer schijnt op 's levens kust,
dan brandt er in mij nog een licht
en in mij nog een werkelijkheid.
Want ik geloof dat ik één ben -
ik weet niet met wat.
Dat is tijdloos, dat is eeuwigheid.
Dat is het houvast.

Het enige, dat wat je hebt. Het bewustzijn te behoren tot de eeuwigheid. Wanneer ik weet, dat 't niet zinloos kan zijn. Dat er ergens een reden moet zijn voor alle leven en voor alle lijden. Dat er niets kan gebeuren, dat nutteloos is. Dat er niets kan gebeuren, dat cosmisch gezien onjuist is. Dat wij alleen zelf moeten beantwoorden aan ons begrip van dat cosmische. Dan vragen we ons vaak af: "Doen we wel goed? Zijn we goed genoeg? Falen wij niet tegenover onze medemensen? Falen we niet tegenover onszelfen?" Als we goed nadenken, weten we dat die dingen onbelangrijk zijn, zolang we trachten dat, wat in ons leeft te beleven. Daar geldt geen mensenwet, en geen openbaring en geen geloof. Daar geldt die kracht, die in jezelf leeft en die je steeds zuiverder zult erkennen naarmate je het goede zoekt, niet volgens een wet of een regel maar volgens een innerlijk bewustzijn.

Tot besluit zou ik het misschien zo mogen zeggen:

God is de wet van de eeuwigheid. Als alle openbaring tot waan is geworden, gebroken is alle regel en wet, dan nog zal het leven zijn en 't erkennen, zoals Hij door Zijn wil het heeft neergezet in het begin. God is de werkelijkheid. Aan Hem kan niemand ooit ontkomen. Het andere gaat voorbij, flarden van dromen en tijd, opgelost in een innerlijk licht. Dat is goddelijke werkelijkheid.

Nu ja, ik zal jullie niet al teveel meer lastig vallen. Het is zomer, er is zon. Het is tijd, dat u in de wereld uitgaat en uw vreugde kent. Maar onthoudt één ding: al schijnt de zon duizend keer, wanneer je niet een beetje innerlijke vreugde hebt, een beetje innerlijk licht, dan zal ze je niets zeggen. Zo gaat het met het hele leven. In je heb je het licht, dat meer is dan de zon, meer is dan uiterlijke vreugde en ruoer. Dat is je innerlijk houvast: je glans ergens van binnen. Je levensdoel is je enige noodzaak. Daarmee te leven is de vreugde, die anderen misschien beschrijven als een hemel, maar die ons reeds nu geschonken kan worden.

En daarmee, vrienden, zullen we deze bijeenkomst beëindigen. Wij wensen u allemaal verder een heel prettige zondag toe met licht van buiten en licht van binnen.

:--:--: